

Hvad ser du?

Artiklen om *forkyndelse* indeholder kun nogle antydninger af, hvad forkyndelse virkelig er – en udtømmende beskrivelse er umulig, da forkyndelse dybest set er et guddommeligt virke i menneskelig skrøbelighed – et virke, som ingen kan lære af andre, men enhver »kun« kan lære af den levende Herre.

Jeg er ikke selv blevet uddannet til forkynder – med mindre Guds skjulte ledelse af mit liv lige fra barndommen kan betragtes som min uddannelse.

Dermed være ikke sagt, at jeg foragter en samvittighedsfuld, grundig og krævede uddannelse. Jeg ville ønske, at jeg beherskede grundspørgene hebraisk og græsk – jeg kunne også ønske, at jeg kendte kirkehistorien bedre – for ikke at tale om de store teologer – men jeg må nøjes med at være amatør – og så takke Gud for alt det, jeg kan lære af dem, der har slidt med disse ting til gavn for os andre.

*

I min ungdom fik unge mennesker ikke mulighed for at komme hurtigt og let frem som ledere i nogen åndelig sammenhæng.

Jeg mindes ikke, at jeg i min studentertid var til noget møde, hvor et ungt menneske førte ordet. Ved det store nordiske studentermøde i *Viborg* i 1936 var vi hundredvis af studenter fra de nordiske lande, men der var ikke een student, der ledte et møde eller forkyndte Ordets. De norske forkyndere var dengang de ledende mænd i studenterarbejdet på Ordets grund (professor *Hallesby*, pastor *Wisløf*, rektor *Høeg*, hvis bog »Gransk Skrifterne« vi alle læste).

Jeg var tredive år, da jeg for første gang »trådte frem« – det var ved en ungdomslejr i *Nord-Sjælland*, hvor i øvrigt to norske forkyndere, *Edvard Kjelle* og *Oskar Kulstad*, var de ledende. Jeg mindes, at jeg overspillede min rolle ved at tale på en måde, der ikke var helt i overensstemmelse med mig selv – og når jeg tænker på det, skammer jeg mig endnu en smule.

Det har været mit livs problem, om jeg altid kunne stå ved, hvad jeg forkyndte. Og jeg er ikke helt færdig med det problem. Jeg kender til afgrundens kræfter i mit gamle menneske – jeg kender til al-

vorlige nederlag – jeg kender til skamfølelsen – jeg kender til den tanke, om jeg ikke burde give op.

Jeg kender til forfærdelige situationer – til det antikristelige på nærmeste hold – jeg kender til, at alt tyder på et totalt sammenbrud – jeg kender til forvirringen, rådløsheden og angsten – og måske værst af alt: anklagerens berettigede anklager imod mig dag og nat.

Skulle jeg anlægge en »fornuftig« betragtning, ja en »retfærdig« betragtning, da synes jeg, at jeg ikke har ret til at tale på Guds vegne til andre – thi de er formentlig allesammen bedre og mere karakterfaste end jeg.

Da jeg i 1946 som tredive-årig havde været med til at lede den omtalte ungdomslejr sammen med de to norske brødre, var deltagerne tilsyneladende glade for, hvad jeg havde forkyndt – men jeg selv var ikke specielt glad for det – jeg havde overspillet min rolle.

Nu er der gået et halvt århundrede – og nu er jeg endnu mere følsom overfor, hvad jeg siger og skriver, thi de mange år har vist mig, at mennesker godt kan få velsignelse af mine ord, selvom Guds Ånd er bedrøvet af dem eller af den måde, jeg fremfører dem på, thi så stor er Gud!

*

Jeg fik en juridisk uddannelse, men ikke en teologisk – jeg har aldrig været på Bibelskole eller deltaget i noget kursus for forkyndere – jeg kan sige, at Gud tog mig og satte mig til en gerning, som jeg ikke råder noget ungt menneske til at søge på egen hånd.

Gud kendte mig og vidste, at jeg er en svag mand. Han gav mig to hustruer, *Thyra* i 19 år, *Birgitta* i nu 34 år og forhåbentlig indtil min tid er ude. Disse to har været mere for mig, end ord kan sige. Uden dem var jeg brudt sammen.

Og så omgav Han mig med *venner* og *forbedere*, der har holdt ud med mig og givet mig en støtte, som jeg aldrig kan gengælde dem – Gud selv vil gøre det.

Jeg er derfor stadig en Ordets tjener – jeg er det ene og alene i kraft af Guds uendelige nåde – og nu er jeg så småt begyndt at blive »selvbevidst« – nemlig i den forstand, at jeg ved, hvad jeg skal – jeg ved, jeg skal det, fordi Herren vil det – »ved

Guds nåde er jeg det, jeg er, og Hans nåde har ikke været forgæves imod mig...«

*

Da jeg skulle tale om forkyndelse ved konventet i *Tranum*, bad provst *Rauff* mig, om jeg indledningsvis ville præsentere mig selv, og jeg gav derfor et rids over det *ydre* hændelsesforløb i mit liv – men det *indre*, skjulte, usynlige »hændelsesforløb« i hjertet, i samvittigheden, i erfaringerne gjorde jeg ikke rede for.

Jeg stod jo overfor en skare mænd, der formentlig kendte til noget tilsvarende som jeg. Ingen Ordets tjener undgår *sjælekvaler*. De kan forvandles til *fødselsveer*. Sker det ikke, fører de til resignation eller depression.

Jeg tænker naturligvis på forkyndere, der tager deres ansvar alvorligt og spejler sig i Ordets spejl.

*

Søren Kierkegaard er et værn imod det letkøbte i forkyndelsen. Der er måske ingen, der klarer end han sætter tingene på plads.

Men ingen Ordets tjener kan nøjes med *tankemæssig* klarhed. Enhver af os må derhen, hvor vi kan sige som *Paulus*: »Ud af et rent sind, ja ud af Gud, taler vi i Kristus for Guds åsyn« (2. Kor. 2,17).

Der var jeg ikke, da jeg første gang trådte frem i 1946 på ungdomslejren.

Jeg tør end ikke sige, at nu er jeg der – nu er jeg altid der – nu er det altid 2. Kor. 2,17, når jeg træder frem!

Men Gud er så langmodig, at Han ikke tillader, at jeg forkynder Hans ord på en anden måde end 2. Kor. 2,17, uden at Han lader mig mærke Åndens bedrøvelse derover!

Hver gang Ordet lyder som i 2. Kor. 2, 17, er der tale om *forkyndelse* – men når det ikke lyder på den måde, er Guds ord trukket ned – og da er det ikke ægte forkyndelse – selv om Gud i sin nåde og væld er i stand til også at bruge det til velsignelse, som *Paulus* gør opmærksom på (Fil. 1,17-18).

Når man lytter til ægte forkyndelse, oplever man aldrig, at Ordet er i forkynderens magt. Det er omvendt. Og da oplever man, at Ordet udgår af *Guds mund*.